

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

МИ МОРАМО ПОБЕДИТИ

Данас, када је Немачка напрегла све своје напоре и силе према Румунији, да бар на тој страни постигне извесне тактичке и политичке успехе и када су централне силе прибегле и подлим интригама да помуте савезничке односе међу нашим великим пријатељима, протурајући разне измишљотине и лажне вести о томе како се Русија носи мишљу и намером да закључи засебан мир, у тим тренуцима руски народ је исполио свуколику величину своје велике словенске душе, силну и титанску снагу своју као и непоколебљиву одлуку да се рат настави до потпуне, дефинитивне победе над општим непријатељима.

За време сесије руске Думе устала су два министра, војни и морине, који су у име царске и императорске владе дали две значајне изјаве, које су чланови Думе, преставници рускога народа, пропратили бурним овацијама. Ове су декларације истовремено и најречиције сведочанство постојанства и моћи руске нације, која је са великом вером у победу правде, решена да поднесе и највеће жртве у борби истине и морала над средњовековном грубом силом оличеном у германским завојевачима.

Министар војни је између осталог казао: Као стари војник, ја сам дубоко убеђен да нам сваки дан приближује победу. Сваки дан приближује пораз нашем неваљалом и безобразном непријатељу. Која је то метармофоза која се проишле? управо оно што су извесне личности предвиђале још у августу 1914. године, оно што сачињава акт поштења, не само Русије, већ свију савезничких земаља, то јест да овај рат не води само војска, већ у истини цела држава.

Непријатељ је сломљен, он се неће извући из битке. Понављам да нас сваки дан приближује победи, а противника приближује поразу. Као што је изјавио председник Думе, **ми морамо победити,**

пошто по то, по сваку цену. Таква је наредба нашег узвишеног команданта наше храбре војске. То захтева благостање наше отаџбине, пред којом треба све да буде споредно.

Хоћу још један пут да изјавим моје пуно уверење старог војника, да ћемо не само морати победити, већ да ћемо однети победу ма по коју цену. Никаква сила на свету није способна да победи Русију.

Министар морине изјавио је:

Ју ћу бити кратак, поновићу само да ће рат бити настављен до краја и рећи ћу вам искрено и отворено само то да ми ваша, стална потпора народној одбрани даје право да се обратим вама, јер народна одбрана захтева хитно од вас уједињен рад.

А г. Трепов, нови руски председник министарства изјавио је:

Ништа не може изменити ову одлуку, која проистиче из непоколебљиве воље суверена, који је у сагласности са идејама целог свог верног народа.

Русија неће положити оружје до дефинитивне победе. Цео свет има да чује још једном, да на ма какве тешкоће наишле на своме путу, Русија, Енглеска и сви њени Савезници мобилисаће ради савлађивања ових све своје људе и сву своју имовину. Рат ће се наставити све док се не постигне коначна одлука. Снага непријатељева је поколебана и час када ће Немачка полагати рачуна приближује се све брже.»

Русија је казала своју реч. Она ће је и испунити. А ми, које је судбина бачила у тешка историска искушења, треба са стоичком мирноћом и вером у победу правде да очекујемо тај знаменити дан, када ће и руски колос испољити свуколику своју циновску силу и моћ — то ће бити тренутак који ће обележити потпун слом немачког милитаризма и дан којим ће отпочети **ју** свету нова

епоха благодетног мира, среће и благостања.

Грчка штампа

„Македонија“: Париски „Тан“ очевидно греша кад одговорност за последње језовите атинске догађаје приписује немачким агентима у Грчкој и савезу резервиста. Одговоран за сву ову крваву историју једино и искључиво је краљ Константин и нико други. Да је краљ Константин био на висини свога положаја и да је мислио као прави Грк, нити би немачка пропаганда могла делати у Грчкој нити би одбори резервиста вршили терор. Према томе само он је главни творца свију атентата против Споразума и он је једино шеф овог кретањког похода неваљалих елемената против народног покрета. Мора неко бити потпуно слеп или глуп па да не види и да не разуме ову велику истину (Врло добро! Али ако је слеп и глуп странац који то не види и не разуме, ја шта ли су она Грци који то исто чине? Не спомине ли се у свима солунским прквима име тога истог краља? И није ли сама „Македонија“ писала неки дан да је Роберт Чечил изјавио у енглеском парламенту да г. Венизелос управља... у име краља Константина? Прев.)

„Неа Алитија“: Атински догађаји изненадише колико грчко јавно мишљење толико и савезничко. Председник привремене владе, тумачећи верно осећања здравог грчког народа, похита да изрази савезничким владама своје најдубље жаљење, а у исто доба да ослободи сваке одговорности грчки народ који је постао жртва терористичке политике коју је тако марљиво водила атинска влада. Париски „Тан“ коментаришући ове догађаје, такође их приписује влади Ламбросовој и органима немачке пропаганде, не баца дакле одговорност за њих на сам грчки народ.

Све је ово добро разумело атинско јавно мишљење, које о правдано узбуђено заповеднички тражи да се прекине сваки додир с онима у Атини и да се влада г. Венизелоса призна као једина грчка влада. Споразумне владе не могу више одлагати коначно решење овога питања. Они у Атини нису само отворено гавили запате речи, већ су и на највиднији начин изразили непријатељска расположења према Споразуму. И да није било равнијих догађаја, довољан би био да увери Савезнике о осећањима која владају у Атини сам напад на одреде који су по вишој наредби имали да узму ратни материјал што је био намењен да се упо-

треба против заједничког непријатеља који скрнави грчко македонско земљиште.

„Елас.“ Покривамо лице ослрамоте због злочинаста која су извршена под плавим атичким небом, и то противу браће чија је једина кривица што су своју отаџбину хтели да виде велику, снажну и независну. Осуђујемо с одвратношћу чудовишта у људском облику, која су на најгнуснији начин злостављали праву лепу срамно издате отаџбине. Осећамо бескрајну жалост због ових невиних жртава помањеног апсолутизма. Али не очајавамо. Врела крв херојских мученика за народну идеју неће остати неосвећена. Могла су бити укинута сва божанства Старе Грчке, али богиња Немезис (богиња освете) није никада напуштала славне развалине свете Акропоље. А казна ће бити страшна, примерна. Ако је краљ хтео у овој прилици да одигра улогу крвавога Крума, прави потомци Бугароубијца поновиће извесно на њему и његовим помањеним приставцима трагичну историју његову (Крумову).

Пол-Луј

Иво Ђипико

У ВИТОЉУ

Први утисак
(Свршетак)

„Осврт новембарскога дана, мутан, кишљив, У главној улици поватваране радње. Тешке спуштене гвоздене ролетне иза себе мало што крију. Те радње Бугари повлачећи се опљачкаше. Ту, у том опљачканом крају пред зградом, одређеном за двор, стражари наш гардијски војник У чаршији ситан пазар жижица, свећица и крижена дувана. Стадох пред прљавом, мрачном млекадиницом да се залијем ча шом топла млека.

Човек што ме служи вели, да је Србин.. Чврсто је опасан црвеним широком појасом, времешан, густих испрекрштаних обрва, кад говори очи му замичу у страну. Прима сваку пару, али му је милије сребро од хартије.. Креће главом: — Нема млека господине!

— Па с чим се храните?

— Ка си га зна?

— Ја си правим хлеб од зоби... Знаш ово што коњи јаду... Овдека сега ништа нема! Умеша се у говор неки човек с високом шубаром на глави, млештујући у устима нешто.

— Салет, салет! — виче неки Арнаут, кратких ногу, у кецељи.

— Одакле си?

— Из Србије.. Призрен..

— Србин?

Арнаут скупивши тешке уснице, уозбиљи се, и важно заману главом.

— Нема работе господине!... А кад нема работе, нема пара... сручи салет, ослови ме човуљак, крмеливих очију.

— Што работаш?
— Што хоћеш, господине... само да добијем пара, пара! Ја сам Србин.. Израил..

— А с чим се ти храниш.
С травчице, семенчице... господине, и отворивши шаку показа ми неколико арна семена.

— Биће работе! — казах да нешто рекнех.

Око мене почеше се скупљати чаршијски људи, стегнути, озебли, изгладнели, упалих бокова, избуљенах очију, одевени у раднолика варошка, војничка и сеоска одела. Помислим: узели су ме за предузимача!

Извучем се и изгубим у сокацимау којим сретам понавјаше Арнауте и Турке. Вуку се вичном у лице и гледају у земљу. Сви ми изгледају, мрки, забринуте, огуглали...

Пред општинском гомила света. И ту понавјаше Турака и Арнаута. Неки траже хлеба, неки раборе, неки се уписују у наше жандаре.

Драгор весело жубори.. — и јучерања два турска малчшана прилазе к мени, и безазлено, љупко осмејују се. Устима ништа не траже, али очи јасно говоре...

С друге стране Драгора, црне се рушевине погодела конака. Ту до тих рушевина, пала је јуче под ноћ граната. На сред пута зјапи рупчага. Пролазници искоса погледају у њу.

Одједном из далека чу се пуцањ првога јутарнега топа; за њим се огласи други, трећи... Неколико деце водехи се за руку погледаше у висину и весело потрчаше...

Ала где се крије огњенија, богатија свет!?

Свугде по вароши сретам саму сиротињу, чини ми се гладна тражи оброк, а не брин за прилепљене по зидовима наредбе окружнога начелника, у којима се са стране француских војних власти, прети стрељањем свима бугарским војницима, који се по варошима крију ако се не пријаве до 12 сати..

Те су наредбе написане лепим, правилним рукописом, као што се укази пишу...

На турскоме гробљу, по којем се пењем сила свежи хумки, али живе душе нигде! Пода мноме лежи већи део Витоља: шаролика смеса чаршијскога, источнога и западнога укуса. Разгледам од пре позната ми места. Очи ми се зауставише и одморише на белним, витким минаретима што из-

бијају између мрких чепреса и дрвета бакараста лишћа.

До мене допире пригушени једнолики варошки жагор као шум реке, из којега не избија ни весело кликтање, ни песма.

Са минарета не чује се Мујевинов меки глас, нити се чују звукови јутарнега звона. Место њих поздрављају варош дању и ноћу убојита зрна, што излазе из големих топовских уста! Кад се дан сираи учеста граја пушка. Непријатељ је близу... Битољ неверљив, у стрепњи чека ноћ...

На дну гробља дочека ме непријатна слика. Ту, до раке, коју војници копају на мокрој, блаћавој трави, лежи леш безаних очию и руку. Глава, исцеђена бледа лица, нагнула се преко рамена, над главом усађена мотка са таблицом. На њој на француском језику пише: бугарски шпион, стрељан. Видео сам у рововима силу лешева наших и непријатељских: она су погинули часно у борби. Али овај овде, безимени, стрељан као одвратна, шкољвава живана, кроз чије се груди још крв цеди и пада на њомаву, плаву, нову, варошку хаљину, изгледаше заиста неутешно бедно.

— Још их је тројица ухваћено — објашњује ми један француски војник, залажући се комадом масна сира, преко залогја — њих ће сутра стрељати! Негде, из близине, тешки топ уз громовити звук вабади убојито зрно на непријатељске положаје. Идем у томе правцу. Иза некога турскога гробља, у вароши, на њош скривену звер.

Јутрос, иза толиких напора, поставише је на њено престоље, дворе је млади, вешти војници. Из заклона њуши непријатељске положаје... Поред ње, упитомљено, не обазирући се, пролази свет, и деца играју се у дворишту старе дамије...

...Враћајући се, са улице поведох собом неко момче да ми из собе изнесе ствари. Нисам био приметан да је кљаст у руци и да је њорав. Кажем му, нећеш моћи понети ствари... — Могу! — одговори смешећи се, и живо замале кљастом руком. — Иако за руку, само да је хлеба...

— Како си мастрадао? — упитам га. — Ранила ме граната, тамо код воде — и показа руком место на обали потока поред којега смо

ходали. — Па настави као да себи говори: — Оног дана, враћао сам се с рада из станице и прао сам руке у води...

Кад смо ушли у собу са стола узео сам два комада хлеба и дадох му их. Осмехну се захвално и живо ме погледа својим здравим оком; један комад узео у здраву руку и прихвати га зубима, а други брзо стави у недра на голо тело.

Гледајући га млади, а кљаста и њорав, па ипак задовољна и весела, мислио сам: — са како малим, прост човек, раденик, може да се осети сретан на овоме свету...

ПИСМО ИЗ БИТОЉА

Бугарски режим. — Причања једног угледног битољца

Битољ, 20. нов.

Разговарао сам са једним угледним битољским грађанином, који је раније био под утицајем бугарске пропаганде и сматран као егзархиста и он ми је искрено говорио о бугарском режиму у Битољу.

— Претрпели смо, вели, за ову годину дана много и много од Бугара. Одласком њиховим ми смо спасени. Нека је за то сто пута хвала нашој војсци. Да је још само мало постојало ми би у Битољу помрли од глави.

— Ја не разумем шта је хтела Бугарска — прича овај даље. Она је овамо послала махом рђаве чиновнике и целокупну и стварну унутрашњу управу предала у руке комитацијама. Ови су данас главни фактор у држави бугарској. Од њих се просто не може да живи. Они су и овде за целу прошлу годину водили прву реч. Власти их ни у чему нису ометале већ, на против, радиле у истом правцу. Каквим су опасностима и шиканама били излагани битољски грађани само један пример, који се десило нашем угледном грађанину Петру Бојацијевићу. На једно три недеље пре пада Батоља Бојацијевић је у саму свету Недељу, по изласку из цркве, на очиглед толиког света, био нападнут на улици од двојице најљених Цигана са Баира, који су га немилосрдно истукли и по том отишли. Сутра дан Бојацијевића су позвали у своју канцеларију Павле Христов, председник и Пенчев, члан комитета, иначе адвокат из Софије, па му се извињивли због добијених ба-

тина, рекавши му да је то било погрешно и да су она два најљеника требала да туку једног Грка из грчке цркве.

Власти су бугарске биле никакве. Код њих се могло да прође једино са „рушветом“. Турци, Грци и Јевреји давали су рушвет и зато су боље пролазили од нас који то нисмо хтели чинити. Ти су под бугарским режимом једино и трговали, печалећи паре. Ми остали поштени грађани хранили смо се у сопственој маци. Ко је хтео да буде диферант морао је такође да плаћа.

Полиција бугарска не вреди ни паре. Највиши њен представник, битољски градоначалник Др. А. Бојацијев био је онак и рђав човек. За тим допов и насилник. Код њега се могло пролазити само с парам, а масу невиних девојака је упропастио, доводили су му чак и служавце. Он је хтео да у сред зме протера из Битоља све заостале породице из старих крајева и једва је на заузимање најљенијих мештана пристао да их остави до пролећа.

Председник битољске општине, или како га Бугари називају „Кмет“, био је Н. Владов, родом из Ресна, али је дуго година живео у Софији, по занимању „газовација“ (т. ј. фабрикант кракера). Помоћници су му били Аце Дорев и Петар Робев, људи без икакве вредности и спреме. Судили су само по атару и припаднали партији Радославова.

Први оружану управитељ био је неки Захаријев. Он је био коцкар и мјешаница. За њим је дошао неки Кермедејев, пређе у Нишу, заједно са женом. Осмог дана побегло је одевде из страха, јер су Бугари у то време били тучени на Чегану. За њега се може рећи да је био људ и цуог човек са врло ружном наравом и понашањем. Трећи и последњи окружни управитељ био је Сребрен Петров, доста добар чиновник. Док су сви остали чиновници пред евакуацију терали свет, причајући да ће их Срби побити, он је неколицина казао да могу остати и да им сигурно ништа неће бити.

Генерал Бојацијев одмах по свом доласку у Битољ рекао нам је јавно: „Овде у Битољу једина је права и патриотичка кућа на Робевца, а сви сте ви други Битољци остали Срби“.

Бугарски чиновници и комите стално су нам говорили: зашто

сте се поербали, зашто живите са Грцима, итд.

Ми словенији грађани говорили смо више пута бугарским властима о њеном неуступању српских чиновника према свима грађанима без разлике, као и о жеља српског војног команданта и окр. начелника при прошлогодашњем српском повлачењу, да Битољ остане потпуно сачуван. Ово наше искрено казивање Бугарима се није овајало и гавкала су нас због тога „Србоманџи“.

Ствари српских чиновника однете су одажде у Софију и тамо делене међу бугарске чиновнике. Чуо сам да се исто десило и са чиновничким стварима у Скопљу.

Турци су се држали добро. Они су се претварали као да им је под Бугарима добро, али су пред нама уздисали за српском управом, признавајући да је између ове и бугарске огромна разлика. Не могући подносити неносни бугарски режим многи су напустили Битољ и отишли у Цариград, међу овима и угледни

муслиманин Омер бег, бивши председник општине битољске под турском управом.

И Јевреји су жалели за Србијама и одавали признање српској управи.

Поред многих хапшења и протеривања Бугари су убили убрзо по своме доласку Ванђела Јовановића и Кузу Јанићевећа, само зато што су били под српском управом у општинској служби. Првога су убили у његовој кући, а другог у пољу. Убили су, тобож по пресуди, и неког Ванка Плигоровића, берберина овлашћеног, кога су окривили као српског шпијуна, ма да је то био један мигран и повучени човек и живео само за своју породицу, коју су бездушници низашта оставили без хранитеља.

Где год смо могли ми истакнути грађани заузимајући смо се да своје суграђане заштитимо. По негде смо и успели и који живот сачували, али смо зато и сами непријатности подносили.

Страшан режим, поменуо се, а не повратио се!

Битољца

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солунског фронта

— француски коминике — Солун, 25. новембра.

Бура, киша и магла смеле су операције на фронту.

Француски коминике

Париз, 25. нов.

Ми смо имали успеха у једном изненадном нападу на немачке ровове источао од Мецрала. Зарабили смо доста војника. Јака артиљеријска борба на левој обали Мезе у области коте 304.

Солунски фронт.

— Непријатељ бомбардује наше положаје око Битоља. У једном противнападу на српске положаје на падинама северно од Сокола непријатељ је успео да заузме један део виса који је ту скоро освојен.

Јужно од Сереза енглеске су трупе очистиле један турски ров и зарobile доста војника.

Енглески коминике

Лондон, 25. новембра.

На енглеском фронту није било важних догађаја.

Италијански коминике

Рим, 25. нов.

Велики снег пада на фронтове где се воде операције. У току јучерашњег дана на Карсу била

је јака артиљеријска борба. Код Серезе, непријатељ је, после јаког бомбардовања, извршио два узастопна напада на наше линије северно од коте 208 али је био одбијен и натеран у бегство.

Непријатељски хидроплати бацади су бомбе у зону Аквилеа. Једна је жена убијена и једно дете рањено.

Наши су аероплати поново бомбардовали станицу непријатељске авијатике у Просфену и станицу хидроплатана на Трстванском кеју. Бомбардовање је било врло живо. Наши су се аероплати вратили неоштећени.

Ноћу између 23. и 24. новембра, два непријатељска хидроплатана летела су над Трстом и бацили су 3 бомбе на хидроплатанску непријатељску станицу. Вратила су се неоштећени.

Пронао пароброд

Балбао, 25. нов.

Прекоокеански пароброд „Пилејс Х“ пронао је на пучина Атланског Океана близу Канарских острва услед буре. Спасена су 22 лица посаде. (Радно).

Торпедовава лађа

Мадрид, 25. нов.

Талијански брод „Палермо“ торпедован је. 96 спасених лица

Е Љ Т О Н

† Чедомир Ј. Ивановић — Башинац

свршени правник и реж. аеш. и поручник

Чедомир је као војник једнога пука храбро погинуо 6. октобра. Непријатељска граната одсекла му је обе ноге, и он је у највећим мукама вдахнуо на завојашту у Крушевграду, где је и сачуван. Умро је на вратима своје отаџбине, за чије се добро и величину борбо и као студент и као војник. Умро је не видевши савршено дело националног уједињења, о коме су омладинци толико савали.

На универзитету је после 1908. настао време рада у свим националним и културним друштвима. „Народна Одбрана“, „Кул-

турна Лига“ биле су пуне студената. „Побратимство“, удружење свих студената, које је раније било пропало, поново је обновљено. Осећало се да омладинци нису још све дали и урадили за народ, што се од њих очекивало. И зато су се сви грабили са поносом и одушевљењем да даду што више могу.

Генерација за генерацијом давала је за јавне послове све већи број студената. С друге стране старало се, да се науци посвете сви што боље могу, те да заједно са својим професорима углед нашег универзитета подигну на још

завиднију висину. Радила се на свима пољима — и резултат се показао.

Дошла је 1912. почетак низа крвавих борби за српско уједињење, када је маса студената пала за ослобођење Старе Србије. Од 1912. до данас генерације студентске дале су врло много. Почасна табла на универзитету мала је да прими имена свих студената, који су пали за просперитет и ослобођење своје отаџбине.

Чедомир је ступио на универзитет у сред најактивнијег рада омладинског. Занесен том струјом он је, долазећи из унутрашности, свеж и пун енергије, почео неуморно да ради са својим старијим друговима у свима студентским друштвима. Постепено улазећи у послове омладинске, он

се бацао и на послове „Народне Одбране“, „Културне Лиге“, антиалкохолног друштва „Трезвности“ и т. д. Убрзо је постао члан управе „Побратимства“ — удружења свих студената, члан управе „Фонда за потпомагане сиромашних студената“, председник „Правничког Друштва“, председник студентског клуба „Сл. Југ“. Посао је био разноврсан и захтевао је истрајност и Чедомир је дао све. Његови гадови у студентским друштвима и правним семинарима стекли су му углед истакнутог омладинца и одличног правника.

По објави рата од стране Аустроугарске Србији, он је као редовни војнички баталјон, отпочео своју војничку каријеру. Прошао је кроз све борбе које је његов пук имао истичући се

свуда својом храброшћу, док није пао 6. октобра.

Али ма колико била трагична смрт његова за генерацију његову, у којој је био један од најомиленијих и најспремнијих, он је ипак пао за идеју за којом се пером и речју борио.

И док добри Чедомир спава вечитим сном у кутку своје ослобођене Србије, докле његов старији брат Лица, свршени техничар поново лежи на операцијском столу париске клинике, где се лекари труде да му поврате способност читања и писања, коју је изгубио од задобивене ране у глави.

Честита породица Ивановића даха је за отаџбину све.

Слава Чедомиру Ј. Ивановићу!

искрпано је у Палифрујело. На лађи је било 25 Американаца, од којих је један умро у Болници (Радио).

ТЕРОР У ВОЛОСУ

Разбојништва и пљачке резервиста. —

Солун, 24. новембра

Према исказима путника који су стигли у Солун, Волос и цела околина, у којој се ова варош налази, потпуно је у власти резервиста, који тамо жаре и пале по својој вољи. Они су наоружани прописним пушкама и крстаре по Волосу и околини распростирући свауда страх.

У селу Мелина резервисти су убили два француза и неког Грка Кејопула, који су били придодати Савезничкој контроли. Исти разбојници пресекли су бријачем једног жанд. п.наредника из Маркринице.

Многи венизелести истерани су из Волоса; међу њима чланови либералног клуба, изузев два бивша венизелестичка посланика Главанаса и Буфидиса. Резервисти су приморали благајника клуба, да им преда сав новац благајне.

Улица Венизелосова прекрштен је и прозвана «улицом 18. новембра» (дан покоља), а улица адмирала Кундуриотиса «улицом резервиста».

Све корпорације варошке прирућене су претњом да потпишу адресе симпатија упућене краљу, који се у њима назива «Божјим изаслаником».

Све планине Тесалије постале су огромни депон оружја.

НАПОРИ СПОРАЗУМА

Коментари француске штампе

Париз, 25. нов.

„Журнал“ пише: „Има срећних крива. У ове спада и ова, која је избила у Енглеској. Она показује јасно реакцију енглеске енергије, као што изјаве г. Трепова пред Думом показују буђење руске енергије“.

„Вкселзвор“ држи, да промена британског кабинета, изгледа, има за циљ, да се овај стави у пуну хармонију са одлучном периодом, у коју ће ући европски рат. То ће значити сигурно удајање енергије у вођењу рата од стране Велике Британије. То је исто оно, што називавање г. Трепова за председника владе значи за

руску царевину. Г. Жан Ерберт констатује у „Еко де Пари“ да енглеско јавно мишљење гура на власт људе, које сматра најенергичнијима. То је исто тако охрабрујући пример као и г. Трепова, који својим доласком врши врло повољан утацај на руско јавно мишљење. Ово доказује да је Русија увек верна својим опредељењу и готова да све снаге употребљава.

Г. Пешон у „Пти Журалу“ тражи, да Француска следије примеру Русије и Енглеске.

Г. Пјер Реводед пише у „И мњате“: „Гласови о засебном миру, посејани вешто од немачких агената по неутралним земљама, нагледа зачеди су се у факту, што се држало да се не може рачунати на дојалност Штурмерову. Утешно је било кад је г. Миљков напао овога у Думи и изазвао његово одступање. Говор г. Трепова не оставља никакве и нај, ање неспокојства“.

„Тан“ пише: „Енглески народ хоће победу и жртвовао је својој одлуци своје негдашње војне традиције. Купљењем људи у масама, Немачка је један цео народ ставила на расположење својом војном диктатору. Да би се то парирало, сваки Савезник дужан је да све потчини духу рата.“

„Матен“ пише: „Французи могу само пожелети пун успех новој министарској организацији британској, јер су потпуно свесни користи брзог и снажног вођења.“

Са синоћњег концерта

— Једно право уметничко вече —

Упркос рђавом времену, раскалајаним улицама и киши маса солунске публике и велики број савезничких официра беше се слегао синоћ у „Синема Пате“, да присуствује концерту високе и истинске уметничке вредности, који је приређен за божићне дрво раненика Источне војске. Ванредна и дарљива заимса!

Концерт је увеличао својим присуством Њ. Кр. Височанство Наследник Престола Александар, затим генерал Сарај, Есад паша, кнегиња Нардишкин и др.

Концерт је почео око 9 и по часова. Програм је био састављен из најодабранијих тачака инструменталне и вокалне уметности. Извођачи појединих пијеса уметници су првога реда, и то готово сви чланови великих француских опера и позоришта.

Приређивач концерта, чувени виолиниста г. Бенц влада савршено техником свога инструмента, што се нарочито огледало у „Циганским мелодујама“. Г. Кулон, члан „Опере Комик“ познат је са својих турнеа по Америци располаже ванредно честим и хармоничним гласом. Г. Авоз из Марсельске Опере и г. Мазевс из париске „Опере“ — овај последњи нарочито у улози Ирода — изазвали су силан ефекат својим снажним и кристално чистим органима. Г. Макс, чувени драмски

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Додатак „Велике Србије“

У недељу излази други бесплатан додатак „Велике Србије“ у коме ће се почети објављивати најновији извештаји „Београдских Новина“, који досад нису никде објављени. Обраћамо пажњу читаоцима, да је додатак бесплатан и да је сваки продавац дужан у „Велику Србију“ дати и додатак.

Мењају тон.

Из Атине јављају да ројалистичка штампа избегава да говори против Споразума и пише да одговорност за ове догађаје носе само венизелести. И ако истичу жучан тон енглеске и француске штампе против Атинске државе, ројалистички листови, искључујући сваку евентуалност за рат или бомбардовање, надају се да ће се доћи до пријатељске солициције.

Непризнавање грчког краља

Јуче је мин. пров. провинорне владе упутио писмо солунском матроподиту, извештавајући га о одлуци владе, да се више неспомиње име краља Константина у цркви. Слично је писмо послао и Великог Рабинеру и Муфтији.

Немци прете.

Из Лондона јављају да немачки листови отворено прете Пољацима из Познањске који се буне што цеатралне силе нису уврстиле њихову провинцију и Галицију у састав Пољске краљевине коју мисле да створе.

Американци у Немачкој.

Из Њујорка „Трибуна“ пише да су американски поданици у Немачкој и Аустрији свазкодневно потчињени новим увредама.

При сваком њиховом путовању изложени су претресу и грубом поступку. Немци не штеде ни

уметник, партнера Саре Бернар, који је са једанственим патосом рецитовао величанствено дело Анри Вернера „Руке“ очарао је просто публику и био поздрављен најбујније од свију. Г. Јовановић који је био добио прву награду петроградског конзерваторијума, г Бервин из позоришта „де Каписин“ пожурили су такође не мањи успех.

На концерту је суделовала тадањанска музика 35. дивизије.

званичне америчке личности.

„Трибуна“ набраја масу тих немачких грубих ислада. Она изјављује да је најбољи одговор на овакво поступање прекид односа са централним државама.

Два дана поста у Београду.

„Београдске Новине“ доносе: Забрањено је касанима, кобасичарица, трговцима и пролазницима животних намирница да пролажу намирнице уторником и суботом. Ова наредба важи од 1. новембра. Ко противно учини биће кажњен са 1000 круна или 3 месеца затвор.

Суанг Синг је умро,

Из Шангаја јављају да је јуче умро чувени револуционарни генерал Суанг Синг. Он је учествовао у свима револуцијама у Кви.

Споменик.

Из Петрограда јављају да је општински савет те вароши одлучио да потпомогне подизању једног споменика каплару Пежоту, кога су Немци убили пре објаве рата. Добровољни се прилози прикупљају. Општински је савет дао 1000 рубаља.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај —

Солун, 25. нов. 24. новембра била је онемогућена свана акција маглом и снежном вејавицом.

Британска влада

Лондон, 25. нов.

Према последњим обавештењима, Бонар Ло примио се, да образује ново министарство. У политичким круговима говори се, да је Јорџ Дерби пристао да прими

портфељ министра војног или колонија. Бонар Ло ће покушати да образује кабинет народног јединства. Неки листови као „Дејли Експрес“ сматрају евентуалност генералних избора као могућу. (Радио).

Извоз из Америке

Вашингтон, 25. новембра.

На америчком конгресу поднето је јуче 11 предлога односно скупове животних намирница. Најважнији је предлог Фиц Жералда, који предвиђа забрану извоза оружја и животних намирница и мануфактурних производа за годину дана. Овај прелог предвиђа такође да би председник републике имао право по усвојењу предлога да забрани за две године дана извоз продуката које буде сам означао као робу, дивљач, намирнице итд. Држи се, да тај предлог неће бити усвојен. (Радио).

Ситуација Грч

Париз, 25. новембра.

Јављају из Атине да су 21. и 22. новембра све француске фамилије напустиле су варош. Многи су се укrcали у лађе које су стационарале у пристаништу.

Париз, 25. нов.

Телеграфима из Њу-Јорка да је јавно мишљење у Америци претило са задовољством вест, да су се Савезници решили да предузму енергичне мере у Грчкој.

„Њујорк Тајмс“ пише: Грчка се показала непријатељ Споразуму као Аустрија и Турска. Држање краља Константина је држање једног непријатеља. Без објаве рата он је учинио огромне услуге Немачкој. Он се показао као прави савезник Немачке.

Папа и Немачка

Рим, 25. новембра,

Према извештајима италијанских листова из Лугане министарство спољних послова у Берлину наредило је пруском министру у Ватикану, који се налази у Лугану да тражи објашњења о неким изјавама у говору који је папа држао на једној седници конзисторије, у коме напада немачке ратне поступке.

По питању о одашилању Белгијанаца папа је изјавио да је учинио код Бетмана Холвега енергичан протест. Канцелар је одговорио да папа нема права да се меша у ратне послове.

Изјаве папине су јако узрујале јавно мишљење у Берлину.

† Никола Сланкаменац
Члан београд. нар. позоришта.

Из новина видех да си и ти „дражајшици“ пао!

Како ми је тешко што те не видех, соколе храброг пука, бар и последњи пут; али се тешим, јер ћу ти гроб наћи и крст неливати, да заменим твоје мисле, који су далеко те то не могу да учине.

У редовима својих ратних другова био си храбар и неустрашив, био си схватљив и трудољубив као што си и на позоришта своје улоге одигравао на опште задовољство и похвалу. Био си природан — уметник, био си војник и ратник.

И сада се сећам стаса твог, мишице и груди; крепак и чин увек си био. Ти си био наш „о-

мишени“; увек си умео све нас данасмејеш, позабавиш и утешиш.

У тешким и несносним данима са нама си сносио све па чак пословао и удешавао да нам лакше буде.

А твој мали „тећ“?! Шта ће он?, када чује да му је „папа“ пао! — А прободено срце твоје драге супруге? Како ће поднети овај губитак?

Како си тешко уздихао када рецитоваш:

„У даљини у долини,
Кроз ноћ нему у тишини...
...Тако моји звезде прате
И уздишу — нема тате,
Зашто нас је оставио?!
Кад нам увек мио био...“

Тада сви у сузама један другог теписмо а ти први рече: „Господе, ја можда више ценим слободу од свију вас, јер сам „из прека“ где не нема и због чега

и можемо и морамо све тегобе да подносимо и све да дамо — и живот.

И дао си. У најболим годинама, у добу рада и стварања, када си и ти уметниче био преко потребан нашем проређеном друштву, паде и остави нас.

Успомена на тебе остаће стална, а супругу твоју и јединца — белог кривна твог, известићу и усмено казаћу све.

Бора П. Милутиновић

ПОШТА
За Србију

— Чедомир С. Савић жанд. поручник извештава Једену Миловаљевић и Машкику Благојевић, Крагујевац, Главна ул. Бр. 107, да су Драгиша и Јова

оа здрављем добро. Одговор истим путем на пошту бр. 999

— Мило Јовановић, жанд. поручник јавља својој жени Зорки Јовановић, улица Соколска бр. 15, Београд, да је здраво и моли за извештај а нарочито за Душана. Одговор истим путем на бр. поште 88.

— Никола Цветановић писмоноша извештава своју фамилију у Јагодина, да је са свима синовима здраво и моли да му се јаве истим путем.

— Ранко Ристић наредник музике јавља Ружи Ристић, Војвођанска бр. 57, Београд, да је новац у 6 рате послао. Моли за извештај колико је до сада добио, као и да му често јавља како су деца и да ли чује шта за Миту.

САОПШТЕЊА

— Г. Драгомир С. Ђоковић учитељ из Дебра, да се јави Леку Ј. Николићу, пошта бр. 68.

— Боривоје М. Мандић — ђак да јави своју адресу капетану П. ил. г. Сави Витомировићу пошта бр. 44.

— Драгован П. Јовић, општ. деловођа, да се јави Добр. Ст. Зуповићу нареднику, пошта бр. 40, има писмо из Србије да му преда.

— Пуковнику Јовану Стефановићу, пошта бр. XVI, да се јаве потпоручници: Стеван Петровић и Љуб. Живадиновић и регрути Илија Милутиновић и Светозар Милошевић. Моли другове пријатеље и познанике да га известе ако што знају о њима.

ВЕЗУВИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувские лаве
— КЛУЧА КРВ КО ЛАВА —
ЦРНО И БЕЛО

у буџетима и на врчу, у ма-
сашну Иркивијева улица бр. 7—
којачки.

Дрегерија Гуслар
23—

Стовариште

израђеног дувана, цигара
и цигарета

J. БАСТОС

Чист Екстра Фина

Ставља на знање својој по-
штованој војној клијентици да
је француска цувена кућа Ј. Ба-
стос отворила стовариште ци-
гара и цигарета у белом паке-
ту, чиста Хавана, нарочито
на господу офисере, као и у
плавим и ружичастим пакућима.

Стовариште се налази у ули-
ци Победе (Вики) Бр. 39.

Продаја искључиво само за
војнике савезничких армија.

Продаја на велико и на ситно.
3—30

Атинска Банка

има част известити публици, о-
фицире и војнике, као и српске
забеглице да је отворила једну
филијалу

у једној улици која чини угао са
Гриком Народном Банком, а
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
лошијне облике њиховим перо-
тицама у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Кореји и свим
француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
старање банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних па-
писа, налоге за исплату у свима
варошима Грчке, Бурне и пре-
томорских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу «Српског
Црвеног Крста» примила је на
себе депоновање поштом при-
лога које су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС

специјалиста за унутарње
бе лести. — Управник болни-
це за заразно болести

Прима сваког дана од 11—12
пре и од 5—6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у агради француске болнице
— а од 3—4 по подне у своме
стану улица престоло, каслед-
ника Ворфа бр. 35 — у поредно
ул. са булеваром краља Констан-
тина

Поткожно убризгавање Нео-
салверзана као и новог фран-
цуског препарата «Galyl» про-
зиву офизиса 24—

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУБНИ ХИРУРГ
Дипломираног од Медицинског
Факултета и Школе за зубно
лекарство у Паризу.
Савршено лечи уста и врши
све модерне зубне радове за
3—4 дана.
18-то годишње искуство
33 ул. Венизелос, 147 ул. Ег-
натја. 61—

Штампарња Аквароне

РЕКС

Фабрика цигарета — Јану-
иани Протопапа

Рекс се зове нова марка ци-
гарета горње фабрике. Зове се
тако, јер је то краљева свих

www.nb.rs

Нова Квижара МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја антро и детаљ.

Препоручује се свима наредствима и канцеларијама
Цене најумереније. 43— —2

www.nb.rs

Најбоље и најкусније су

Улица Франк 31 43— —2 Солун.

других марака својим одличним
квалитетом и особитим укусом
и финим мирисом.

Препоручујемо цигарете Рекс,
Рез, Фос, Авги и Кири, које
се могу добити у свима продав-
ницама дувана 56—

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос Кики	Цен. 1.—
„ Глубек	„ 0-80
„ Јапа	„ 0-65
„ Афрос	„ 0-50

www.nb.rs

Посетите и купите у Солуну све намирнице у најстари-
јој и најпривлачној радњи

Колонијално-деликатесне робе

В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.

Улица Булгаровтон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:

Свих врста конзерви, Сардина, риба итд. Кондитерског млека.

Велики избор свих врста француских вина, джера, ко-
нака, шампања итд.

Из првих фабрика: бонбона, посластница, чоколада, бис-
квити, разна теста итд.

Најфинији козти, путер. Свеће „Аполон“ и „Фуршије“.
Слуши и парфимерије првог квалитета.
Разне минералне воде. Боја за обућу итд.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ

Сва је роба јевтинија него ма у којој другој радњи.

Продаје на велико и на ситно. 86—

www.nb.rs

www.nb.rs

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лента и 1 драхме

Продају се свуда

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—80

112—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нова помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. нешадијске и коњичке офисаре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских налета-а од плиша, штофа и т. л.
најелегантнији врло по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костуме, велике ширине
од шепота, габардина и т. л.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 29—

СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К° ДД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мериса, чапача, панталона
платна, мушета. Париских артикала, женске
конфекције, гвожђарије и т. л.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

www.nb.rs

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Улица Победе бр. 11, на кеју до бископа „Пате“ (зредњег).

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштомским
упутницама у свима монетама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме
има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 45— УПРАВА.

www.nb.rs

ГОСПОДЮ! Препоручујемо Вам да и даље пуштите саме
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највишом наградом на изложби
у Филадельфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито «Миродато» и ДУВАН ЗА ЛУДЕ. 47—90

www.nb.rs

Једна од најдобраних и најзанимљивијих варијета-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло сдобран са много занимљивих та-
чака. Сала је пространа и одлично осветљена.

Паша су од најбољих француских и енглеских ма-
рака. Оркестар одличан.

После варијета кабаро

зато сви у „ГЕТЕ“

www.nb.rs

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ

ВАРУХА САЛТИВЕЛА И С. СКАЛЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверавајте ваше мењачке и банкарске послове, јер се
одликује својом солидном и кулантном радњом.

Врши све банкарске послове увек тачно и по једној
курсу. 67—

www.nb.rs